

RDA B pielikums

Saīsinājumi un simboli

(Materiāls sagatavots, ņemot vērā izmaiņas 2017. g. 11. aprīlī)

B.0. Mērķis

Pielikumā sniegti norādījumi par saīsinājumu lietošanu ierakstos un īpašu elementu un simbolu lietošanu saīsinājumu vietā, kad tas ir nepieciešams. Pielikums ietver saīsinājumu sarakstus angļu valodā un vairākās citās izvēlētās valodās.

B.1. Vispārējās vadlīnijas

Saīsinājumu un simbolu, kas uzskaitīti B.7. – B.11. ar norādījumiem B.2. – B.6. izmantošana.

Alternatīva

Ierakstot manifestācijas vai vienības atribūtus (sk. nodaļas 1.-4.), seko starptautiskiem standartiem par saīsinājumu vai simbolu izmantošanu. Institūcija, kas veido datus, var izveidot iestādes iekšējās vadlīnijas saīsinājumiem un simboliem vai izvēlēties publicētu rokasgrāmatu, u.tml., kā sev vēlamāko (sk. alternatīvu 1.10.2). Ja ir šāda izvēle, izmantojiet vadlīnijas vai rokasgrāmatu B pielikuma vietā.

B.2. Aģentu un vietu nosaukumi

Aģentu un vietu nosaukumiem lieto šādus saīsinājumus:

- a) kas ir neatņemama nosaukuma daļa (piem., “Wm” – personas vārds “William”), ja aģenta (piem., “Velve M.S. Tehnoloģijas”) vai vietas nosaukumā ir iekļauts saīsinājums;
- b) Noteiktiem lielāku vietu nosaukumiem (sk. B.11), kas ierakstīti kā citas vietas nosaukuma daļa (sk. 16.2.2.9 un 16.2.2.11).

B.3. Darbu nosaukumi

Darbu nosaukumos saīsinājumus lieto šādos gadījumos:

- a) ja tie ir nosaukuma neatņemama daļa;
- b) saīsina vārdu ‘numurs’ (vai tā ekvivalentu citā valodā) muzikāla darba daļas nosaukumā, gadījumos, kad šis vārds lietots pirms numura, kas identificē daļu (sk. 6.14.2.7.1.)

B.4. Transkribēti elementi

Bibliogrāfiskajos ierakstos elementiem, kas tiek transkribēti lieto tikai tos saīsinājumus, kas atrodami informācijas avotos par šo elementu.

Ja resursā tiek uzrādīts viss vai daļa no transkribētā elementa, tad vārdus vēlams nesaīsināt.

B.5. Citi elementi

B.5.1. Izmēri

Ierakstot izmērus (sk. 3.5.), jālieto mērvienību simboli vai saīsinājumi no saraksta B.7.

Metriskie mēru simboli nav saīsinājumi, un tiem neseko punkts.

B.5.2. Uzglabāšanas telpas apjoms

Ierakstot uzglabāšanas telpas apjomu ne metriskās mērvienībās (sk. 3.4.1.11.2.), jālieto simboli vai saīsinājumi no saraksta B.7.

Metriskie mēru simboli nav saīsinājumi, un tiem neseko punkts.

B.5.3. Ilgums

Ierakstot ilgumu (sk. 7.22.) jālieto laika vienību simboli vai saīsinājumi no saraksta B.7.

B.5.4. Muzikāla darba numerācijas apzīmējums

Ierakstot muzikāla darba numerācijas apzīmējumu (sk. 6.16.) jālieto atbilstoši saīsinājumi no sarakstiem B.7. – B.10.

B.5.5. Daļu numerācija

Ierakstot daļu numerāciju (sk.24.6.) jālieto atbilstoši saīsinājumi no sarakstiem B.7. –B.10.

B.5.6. Mūzikas izpildīšanas veids

Ierakstot bibliogrāfiskajā ierakstā informāciju par divām vai vairākām balsīm, ko izmanto mūzikas izpildīšanai (sk. 7.21.), jālieto atbilstoši saīsinājumi no saraksta B.7. (piemēram, “S” un “A” soprānam un altam)

B.5.7. Papildu informācija par mērogu

Ierakstot papildu informāciju par mērogu (sk. 7.25.5.), jālieto mērvienību simboli vai saīsinājumi no saraksta B.7.

Metriskie mēru simboli nav saīsinājumi, un tiem neseko punkts.

B.5.8. Rektascensija

Ierakstot rektascensiju (sk.7.4.4.) jālieto laika vienību saīsinājumi no saraksta B.7.

B.5.9. Datējums

Ierakstot datējumu, lieto saīsinājumus A.D. un B.C. (angļu valodā) vai (latviešu valodā p.m.ē. un m.ē.) saistībā ar:

- personu (sk.9.3.),
- dzimtu (sk.10.4.),
- institūciju (sk. 11.4.),
- darbu (sk. 6.4.),
- izteiksmi (sk. 6.10.).

B.5.10. Juridiska darba citas atšķirīgas īpašības

Jālieto ‘u.tml.’ terminā *Protokoli, u.tml.* (sk. 6.21.1.3.).

B.5.11. Citi elementi

Parasti nesaīsina vārdus elementos, izņemot tos, kuri ietverti B.5.1. un B.5.3.-B.5.9.

Nesaīsina vārdus, kas citēti piezīmēs.

Vispārīgā prakse ir vārdus nesaīsināt.

B.6. Atbilstoši vārdi citā valodā

Saīsinājumus atbilstošiem vārdiem citā valodā lieto, ja saīsinājumam, ko parasti izmanto šajā valodā, ir tāda pati rakstība kā norādīts B pielikumā. Neskaidrību gadījumā saīsinājumu nelieto.

B.7. Saīsinājumi izmantojami latīņu alfabētā

Alto	A ¹
Anno Domini	A.D.
Band	Bd.
band	bd.
Bānde	Bde.
baritone	Bar ¹
bass	B ¹
Before Christ	B.C.
bind	bd.
book	bk.
broj	br.
číslo	čís.
djilid	djil.
et cetera	etc. ²
foot, feet	ft.
frames per second	fps
hour, -s	hr.
inch, -es	in.
inches per second	ips
jilid	jil.
kniha	kn.
knjiga	knj.

¹ Lieto tikai tad, ja vokālam darbam norādītas divas vai vairākas balsis.

² Lieto tikai nosaukumā Likumi, u.tml. un terminā Protokoli, u.tml.

kötet	köt.
mezzo-soprano	Mz ¹
minute, -s	min.
nombor	no.
nomor	no.
number, -s	no.
numer	nr.
Numero (Finnish)	nro
numéro, -s (French)	n ^o , n ^{os}
numero (Italian)	n.
número (Spanish)	no.
Nummer	Nr.
nummer	nr.
opus	op.
part, -s	pt., pts. ³
partie, -s	part. ³
revolutions per minute	rpm
ročník	roč.
rocznik	rocz.
second, -s	sec.
sešit	seš.
soprano	S ¹
številká	št.
svazek	sv.
szám	sz.
tenor	T ¹
tome	t.
tomo	t.
volume, -s (English)	v.
volume, -s (French)	vol.
volume (Italian)	vol.
zvázok	zv.
zvezek	zv.

---

³ Nelieto tad, ja uzrāda nošizdevumu saturu.

B.8. Saīsinājumi izmantojami kiriliskajā alfabētā

выпуск	вып.
год	г.
головный	гол.
дополненный	доп.
заглавие	загл.
књига	књ.
книга	кн.
отделение	отд-ние
рїк	р.
том	т.
часть	ч.

B.9. Saīsinājumi izmantojami grieķu alfabētā

ἀριθμός	ἀρ.
μέρος	μέρ.
τεῦχος	τεῦχ.
τόμος	τ.

B.10. Saīsinājumi izmantojami ivritā un jidišā

באנד	.בד
גליון	גל'
חוברת	חוב'
טייל	.טל
יארגאנג	.יארג.
מספר	מס'
נומער	.נומ

B.11. Atsevišķu valstu, pilsētu, provinču, teritoriju, u.tml. nosaukumi

Lieto atsevišķu valstu, provinču, teritoriju, u.tml. nosaukumu saīsinājumus Austrālijā, Kanādā un Amerikas Savienotajās Valstīs, no saraksta B.1., ja vārdi ir ierakstīti:

- kā daļa no vietas nosaukuma, kas atrodas valstī, provincē, teritorijā u.tml. (sk.16.2.2.9.) vai daļa no jurisdikcijas (16.2.2.11.)
- kā daļa no vietas nosaukuma saistībā ar personu (sk.9.8-9.11.), dzimtu (sk.10.5.) vai institūciju (sk. 11.3.).

Nesaīsiniet pilsētas vai pilsētu nosaukumus, pat ja nosaukums tas ir tāds pats kā valstij, u.tml., kā norādīts sarakstā B.1. (piemēram, *Washington, DC* nesaīsina *Wash., DC*). Nesaīsiniet vietas nosaukumu, kas nav sarakstā.

Tabula B.1.

Alabama	Ala.
Alberta	Alta.
Arizona	Ariz.
Arkansas	Ark.
Australian Capital Territory	A.C.T.
British Columbia	B.C.
California	Calif.
Colorado	Colo.
Connecticut	Conn.
Delaware	Del.
District of Columbia	D.C.
Florida	Fla.
Georgia	Ga.
Illinois	Ill.
Indiana	Ind.
Kansas	Kan.
Kentucky	Ky.
Louisiana	La.
Maine	Me.
Manitoba	Man.
Maryland	Md.
Massachusetts	Mass.
Michigan	Mich.
Minnesota	Minn.
Mississippi	Miss.
Missouri	Mo.
Montana	Mont.
Nebraska	Neb.
Nevada	Nev.
New Brunswick	N.B.
New Hampshire	N.H.

New Jersey	N.J.
New Mexico	N.M.
New South Wales	N.S.W.
New York	N.Y.
New Zealand	N.Z.
Newfoundland	Nfld.
Newfoundland and Labrador	N.L.
North Carolina	N.C.
North Dakota	N.D.
Northern Territory	N.T.
Northwest Territories	N.W.T.
Nova Scotia	N.S.
Oklahoma	Okla.
Ontario	Ont.
Oregon	Or.
Pennsylvania	Pa.
Prince Edward Island	P.E.I.
Puerto Rico	P.R.
Queensland	Qld.
Rhode Island	R.I.
Russian Soviet Federated Socialist Republic	R.S.F.S.R.
Saskatchewan	Sask.
South Australia	S.A.
South Carolina	S.C.
South Dakota	S.D.
Tasmania	Tas.
Tennessee	Tenn.
Territory of Hawaii	T.H.
Texas	Tex.
Union of Soviet Socialist Republics	U.S.S.R.
United Kingdom	U.K.
United States	U.S.
Vermont	Vt.
Victoria	Vic.

Virginia	Va.
Washington	Wash.
West Virginia	W. Va.
Western Australia	W.A.
Wisconsin	Wis.
Wyoming	Wyo.

B. Saīsinājumi, kurus izmantos Latvijas bibliotēkas (latīņu alfabētā)

Alts	A ¹	
Apgriezieni minūtē	rpm	<i>(revolutions per minute)</i>
Baritons	Bar1	
Bass	B ¹	
Collas sekundē	ips	<i>(inches per second)</i>
Daļa		Piezīmju laukos, fiziskais raksturojums – neīsina; Lejupielādētajos ierakstos – satura piezīmi nemainām, parastās piezīmēs – latviskojam ar pilnu vārdu.
Gads	g.	Kopā ar gadskaitli
Gadsimts	gs.	Kopā ar gadskaitli
Grāmata		Piezīmju laukos, fiziskais raksturojums – neīsina; Lejupielādētajos ierakstos – satura piezīmi nemainām, parastās piezīmēs – latviskojam ar pilnu vārdu.
Izdevums		Nesaīsinām
Kadru skaits sekundē	fps	<i>(frames per second)</i>
Laidiens		Nesaīsinām
Lapa	lp.	Kopā ar skaitli fiziskajā raksturojumā un piezīmēs
Lappuse	lpp.	Kopā ar skaitli fiziskajā raksturojumā un piezīmēs
Mecosoprāns	MZ ¹	
Minūte/s	min.	Kopā ar skaitli
Mūsu ēra	m.ē.	
Numurs	Nr.	Kopā ar skaitli
Opuss	Op.	
Pirms mūsu ēras	p.m.ē.	
Sekunde/s	s.	Kopā ar skaitli
Sējums		Piezīmju laukos, fiziskais raksturojums – neīsina; Lejupielādētajos ierakstos – satura piezīmi nemainām, parastās piezīmēs – latviskojam ar pilnu vārdu
Skatīt Skatīt arī Skatīt pēc		Nesaīsinām
Soprāns	S ¹	
Stereofonisks	stereo	
Stunda	h	Kopā ar skaitli
Tenors	T ¹	
Un citi	u.c.	
Un tā tālāk	utt.	